

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Euroopa Liidu alase õpetusega taotletakse, et õpilane:

1. Teab ja oskab kasutada erinevaid Euroopa Liiduga seotud mõisteid ja põhimõtteid;
2. mõistab Euroopa Liidu ja Euroopa ühise ruumiga seotud ajaloolisi ja tänapäeva ühiskonnas toimuvaid muutuste protsesse ning olulisemate sündmuste põhjuseid ja tagajärgi;
3. teab ja mõistab Euroopa Liidu institutsioonilist toimimist ja peamisi tegevusvaldkondi, oskab seostada Euroopa Liidu teemasid enda ja Eestiga;
4. huvitub Euroopa Liidu arengust, kujundab oma arvamuse Euroopa Liidu ja Eestiga seotud teemade osas;
5. mõistab ja austab euroopalikke väärtusi ja nende lähteloogikat ning oma ja teiste rahvaste kultuuri väärtuslikkust, erinevaid maailmavaatelisi tõekspidamisi (v.a inimsusevastased) ning saab aru kultuuride dialoogi tähendusest ja vajalikkusest;
6. määratleb ennast Euroopa kodanikuna, teadvustab oma kohustusi ja vastutust kodanikuna; austab demokraatiat ning inimõigusi, järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seadusekuulekas, teab kodanikuõigusi ja -kohustusi ning tunneb kodanikuvastutust;
7. põhjendab ning kaitseb oma seisukohti ja valikuid argumenteeritult ning suudab osaleda arutelus ja väitluses; oskab eristada emotsionaalseid ja poliitiliselt kallutatud hinnanguid objektiivsest tõest; austab igaühe õigust isiklikule arvamusele ja sõnavabadusele;
8. hangib eesmärgipäraselt ühiskonnaalast teavet erinevatest allikatest, suudab seda tõlgendada, üldistada, kriitiliselt hinnata, talletada ja edastada, järgides seejuures autoriõigust.

Õppeaine kirjeldus

Euroopa Liidu alane valikaine on välja töötatud ühe kursuse (35 tundi) mahus. Euroopa Liidu alase õppe eesmärgiks on süvendada gümnaasiumiõpilaste teadlikkust Euroopa Liidust, euroopalikest väärtustest, põhiõigustest ja vabadustest, Euroopa Liidu toimimisest ja peamistest tegevusvaldkondadest. Aine läbimise käigus suureneb õpilase suutlikkus mõista ja realiseerida Euroopa Liidu kodaniku staatusega kaasnevat õigusi, kohustusi ja võimalusi. Valikaine ainekava lõimib ja süvendab erinevate õppeainete raames omandatud Euroopa Liidu alased teadmised, muutes Euroopa Liidu teemaga seotud õpetuse ühtseks tervikuks, suurendades seeläbi ka Eesti üldist suutlikkust Euroopa Liidu liikmesriigina tegutsemise osas.

Maastrichti lepinguga alanud Euroopa Liidu kui poliitilise ruumi kujunemine on jõudnud teatud küpsuseni. Mitmete hilisemate lepingumuutustega täpsustatud Euroopa Liidu institutsionaalne raamistik on stabiliseerunud ning kujundanud mitmekesise võimaluste struktuuri. Seda nii ühisinstitutsiooni ja liikmesriigi suhetes poliitika kujundamisel ja elluviimisel, kui ka inimeste tegevusruumi osas.

Euroopa Liidu kodanike ja pikaajaliste elanike võimalused algavad klassikalistest liikumise, ettevõtluse, töötamise ja elukoha vabadusest. Samas on Euroopa Liidu kontekst tänaseks palju avaram ning hõlmab ka piireületavat ja hargmaist ühistegevust tänu erinevate koostöövõrgustike loomise lihtsusele, samuti mitmeid tegevusloike, mida toetavad erinevad rahastusmeetmed. Võimaluste kasutamiseks tuleb neid tunda ja siin on haridusel keskne roll.

Institutsionaalse raamistiku kõrval on muutunud oluliseks arusaam Euroopa Liidu tegevust sihistavatest ühiseväärtustest, poliitilistest ideaalidest ja praktikatest, aga ka ühiskondade väärtustest. Võimaluste tulemuslikuks kasutamiseks tuleb neid tunda ja tegevuskonteksti tajuda.

Veelgi selgemalt on muutunud Eesti olukord. Sajandivahetusel domineerinud ühinemise ratsionaalsus on asendunud liikmelisuse ratsionaalsusega. Samas on see muutus toimunud ennekõike ühiskonna eliidis, kes on Euroopa Liidus toimimisega rohkem praktiliselt seotud.

Tavakodanike Euroopa-teadlikkusele suunatud massilised programmid jäävad aga ühinemishäätuse eelsetesse aegadesse ja olid ennekõike suunatud Euroopa Liidu üldisele tundmaõppimisele. Hiljem on liikmelisuse võimalusi lihtsalt kasutatud. Laialdasem, terviklikum ja süvendatum arusaam Euroopa Liidu tänasest ratsionaalsusest võimendaks eeldatavasti inimeste suutlikkust võimalusi näha ja kasutada. Selleks on vaja teadlikkust ja pädevusi süsteemselt tõsta.

Euroopa Liidu alane õpe lõimub tihedalt teiste õppeainetega, tuginedes ja süvendades peamiselt ühiskonnaõpetuse, ajaloo ja geograafia teadmiste omandamist. Kuid valikaine pakub tuge ka teiste ainete õpetamisel, kus Euroopa Liidu ja Euroopa ühisruumiga seotud teemasid käsitletakse ainespetsiifikast lähtuvalt.

Õpitulemused

Valikaine läbinud õpilane:

1. Oskab kasutada ja seletada erinevaid Euroopa Liiduga seotud mõisteid ja põhimõtteid;
2. oskab kasutada ja seletada Euroopa Liidu ja Euroopa ühisruumiga seotud ajaloolisi ja tänapäeva ühiskonnas toimuvaid muutuste protsesse; oskab seletada ja omavahel seostada olulisemate sündmuste põhjuseid ja tagajärgi;
3. teab ja oskab seletada Euroopa Liidu institutsioonilist toimimist ja peamisi tegevusvaldkondi, oskab seostada Euroopa Liidu teemasid enda ja Eestiga.
4. on teadlik Euroopa Liiduga seotud sündmustest, omab ja suudab argumenteerida oma arvamuse Euroopa Liidu ja Eestiga seotud teemade osas;
5. teab, mõistab ja austab euroopalikke väärtusi ja nende lähteloogikat; mõistab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuri väärtuslikkust, erinevaid maailmavaatelisi tõekspidamisi (v.a inimsusevastased) ning saab aru kultuuride dialoogi tähendusest ja vajalikkusest; rakendab euroopalikke väärtusi igapäevaelus;
6. teab Euroopa kodaniku õigusi ja kohustusi ning oskab neid realiseerida igapäevaelus täna ja tulevikus;
7. põhjendab ning kaitseb oma seisukohti ja valikuid argumenteeritult ning suudab osaleda arutelus ja väitluses; oskab eristada emotsionaalseid ja poliitiliselt kallutatud hinnanguid objektiivsest tõest; austab igaühe õigust isiklikule arvamusele ja sõnavabadusele;
8. hangib eesmärgipäraselt ühiskonnaalast teavet erinevatest allikatest, suudab seda tõlgendada, üldistada, kriitiliselt hinnata, talletada ja edastada, järgides seejuures autoriõigust.

Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. Lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimumist teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
3. võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
5. rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6. õppeprotsessis on olulisel kohal uurimuslikud tegevused, arutelu, diskussioon, ajurünnak,

väitlus; tabelite ja skeemide koostamine ning analüüsimine; rollimäng, rühmatöö, projektides osalemine, praktilised ülesanded, välitööd, õppekäigud ettevõtetesse ja asutustesse, kohtumised erinevate elukutsete esindajatega koolis ja nende töö jälgimine töökohal; allikmaterjali, info ja juhtumite kriitiline analüüs, referaatide ja lühiaurimuste koostamine jms. Uurimusliku õppe käigus omandavad õpilased info otsimise, andmete töötlemise, probleemide püstitamise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise, vaatluste tegemise, tulemuste töötlemise, tõlgendamise ja esitamise oskused.

Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.
2. Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul.

Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele.

Kontrollitakse ja hinnatakse õpilase teoreetilisi teadmisi valikaine teemadel, eesti- ja võõrkeelsete ametkondlike ning igapäevaste tekstide arusaamise oskust. Samuti statistiliste andmetega töötamise oskust, informatsiooni leidmist ja situatsioonide lahendamist. Hinnatakse praktiliste tööde täitmise oskusi, loovust ülesannete lahendamisel, juhtumianalüüsi, kus hinnangu aluseks on põhjuslike seoste loomine ja argumenteerimine. Kontrollitakse ja hinnatakse arutluse, argumenteerimise ja seoste loomise oskust, õpilase iseseisvat tööd (uurimused, esseed), osalemist rühmatöodes ja aruteludes.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid. Kursuse hinne kujuneb kontrollitööde, praktiliste tööde ja uurimuste / iseseisvate tööde / ettekannete hinnetest.

Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ja vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvateks töödeks on kodused ülesanded, klassitööd ja arvutitunnitööd, mida hinnatakse valikuliselt. Kursuse jooksul võib hinnata ka koduseid töid, suulisi vastuseid, ülesannete lahendamist, osalemist rühmatöodes jne.

Euroopa Liidu kursus lõpeb kokkuvõtva hindamisega, mis hõlmab kogu kursuse materjali või uurimistöö esitamise ja kaitsmisega, mille raames uuritakse mõnda Euroopa Liiduga seotud teemavaldkonda põhjalikumalt.